

Eigengereid en zorgvuldig door Mischa Andriessen

Het is een verzuchting die ik eerder heb geslaakt, maar die me nog altijd aan het hart gaat: wat verschijnen er toch verdomd weinig jazzboeken in Nederland. Jazz is bij uitstek levende muziek en de herinnering aan optredens is in veel gevallen een onmisbaar fundament voor een mening over een musicus. Omdat de meeste Nederlandse jazzliefhebbers de meeste concerten hier meemaken, is die context van extra waarde (en heeft dus niets met chauvinisme te maken). De lezing van *Keep Swingin'* heeft me nog eens van dat belang doordrongen, aangezien auteur Bert Vuijsje de Nederlandse optredens van de door hem geportretteerde jazzmeesters meermaals in zijn betoog betreft. Doordat Vuijsje naast prominente jazzscribenten uit het buitenland ook herhaaldelijk Nederlandse recensenten citeert, ontstaat er van meerdere musici een completer en soms genuanceerder beeld. Nu is dat altijd prettig, maar gezien de opzet van *Keep Swingin'* is het meer dan een fijne bijkomstigheid. Vuijsje heeft er namelijk voor gekozen om in 31 portretten (de overige twee komen voor rekening van Jeroen de Valk) uitsluitend de hele groten uit de jazz aan bod te laten komen. Wat dat betreft zal met uitzondering van de totale leek geen mens deze lectuur blanco ingaan. Niemand hoeft echter te vrezen dat Vuijsje alleen de meningen van biografen en andere betrokkenen overzichtelijk achter elkaar zet. Vrijwel ieder stuk is een amalgaam biografische informatie, interviews, kritieken plus Vuijsjes eigen meningen en/of herinneringen. Alle stukken zijn vlot, maar met een grote zorgvuldigheid geschreven. Gelukkig blijft Vuijsje ook goeddeels weg bij de achilleshiel van veel jazzliteratuur: de anekdotiek. De artikelen zijn dermate feitelijk dat het boek uitstekend als naslagwerk dienst kan doen, maar het is tegelijk wel degelijk met een grote betrokkenheid geschreven en eigengereid is het op bepaalde punten gelukkig ook. Vuijsje geeft de lezer zonder meer iets om zich tot te verhouden, en ook wel om het soms mee oneens te zijn. Dat is goed: bij een zo menselijke muzieksoort als jazz hoort een menselijk boek.

Vuijsje heeft zich in zijn keuzes uitermate moeten beperken. Hij is zich daar ook volop van bewust: 'Ik probeer in 33 hoofdstukken een panorama van de jazz uit de twintigste eeuw te schetsen – al zal elke liefhebber zonder

moeite op een aantal ernstige omissies kunnen wijzen.’ Die handschoen neem ik hier niet op. Wel was het correcter geweest om van een panorama van de Amerikaanse jazz te spreken. Buiten Django Reinhardt en Joe Zawinul worden er geen Europeanen geportretteerd. Het stuk over Zawinul is er een waarin Vuijsje zich het meest gedreven betoont, vooral ten aanzien van Zawinuls antisemitische uitlatingen en de poging tot gladstrijken van diens biografie. Sowieso lijkt het alsof Vuijsje tegen het einde het juk van ontzag steeds verder van zich afwerpt. Zo is het stuk over Gerry Mulligan mooi persoonlijk zonder sentimenteel te worden en zijn artikelen over Lee Morgan en Wynton Marsalis prettig scherp. Dat bondigheid hier onvermijdelijk is, snap ik, toch doet een enkel stuk te kort aan. Bijvoorbeeld dat over John Coltrane. Nu die naam genoemd is, dan maar meteen nog iets dat opvalt. Vuijsje zoekt de rafelranden van het genre niet of nauwelijks op en de nieuwe jazz waarvan hij ooit groot pleitbezorger was, komt ook betrekkelijk weinig aan bod. Ik zie daar wel een mooi vertrekpunt in voor een tweede deel met dan de schijnwerpers op de juist betwiste jazzmeesters. Dat laat onverlet dat de Nederlandse jazzliteratuur dankzij het fraai en zorgvuldig uitgegeven *Keep Swinging* rijker is.

BERT VUIJSJE

Keep Swinging, 33 jazzmeesters van de 20e eeuw

In de Knipscheer, 260 blz.

ISBN 978-94-93214-67-5

Bron: *Jazz Bulletin*, juni 2022